

La música del renaixement i del manierisme

Codi: 100640

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Xavier Alern Vazquez

Correu electrònic: francescxavier.alern@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Coneixements de teoria i pràctica musicals equivalents, com a mínim, a Grau Professional de conservatori. Anglès, francès i italià a nivell llegit.

Objectius

L'assignatura proposa fer conèixer a l'estudiant la història de la música i el repertori musical europeu del període comprès entre 1400 i 1600, aproximadament. Tot això atenent al fil cronològic de les diverses generacions de compositors francoflamencs, a la seva relació amb Itàlia, i a l'evolució dels estils musicals d'acord amb els gèneres vocal, instrumental, i a les músiques religiosa i profana.

Objectius

1. Obtenir una visió completa d'aquest període de la història de la música.
2. Conèixer els diferents criteris historiogràfics sobre el Renaixement i el Manierisme, amb els seus fonaments teòrics.
3. Aprendre a reconèixer els seus diferents estils, característiques estètiques i gèneres musicals.
4. Prendre consciència de la relació entre la música i els corrents artístics i de pensament d'aquest període.
5. Tenir coneixement dels trets fonamentals del sistema musical del Renaixement.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar críticament les obres musicals des de qualsevol punt de vista de la disciplina musicològica.
- Conèixer i comprendre l'evolució històrica de la música i les seves característiques tècniques, estilístiques, estètiques i interpretatives des d'una perspectiva diacrònica.
- Identificar i contrastar les diferents vies de recepció i consum musicals en la societat i en la cultura de cada època.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en

llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Relacionar conceptes i informacions de diferents disciplines humanístiques, científiques i socials, especialment les interaccions que s'estableixen entre la música i la filosofia, la història, l'art, la literatura i l'antropologia.
- Utilitzar les eines digitals i interpretar fonts documentals específiques de manera crítica.
- Vincular els coneixements adquirits amb la praxi musical, col·laborant amb els intèrprets a través de l'anàlisi i la contextualització dels diferents repertoris, tant els relacionats amb la música històrica com amb les diverses manifestacions de la música contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Aplicar a la recerca musical les conceptualitzacions pròpies de la filosofia, la història, la literatura i l'antropologia.
5. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
6. Comunicar per escrit, amb correcció, precisió i claredat argumentals i terminològiques, els coneixements adquirits, tant en l'àmbit de l'especialització com de la divulgació musicals.
7. Considerar la matèria de manera integral i identificar el context en el qual s'inscriuen els processos estudiats i la relació que tenen amb els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament sociohistòric.
8. Contextualitzar en l'entorn històric i cultural les obres musicals des d'una perspectiva crítica.
9. Definir els processos de periodització i de classificació estilística i tipologia usuals en la conceptualització històrica del fet musical.
10. Determinar la complexitat dels processos de recepció de la música.
11. Establir els fenòmens de circulació de les idees en el domini musical.
12. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
13. Identificar correctament el repertori essencial i els principals compositors de cada un dels moments històrics.
14. Identificar críticament les diferents orientacions de praxi musical que els intèrprets apliquen a la música de cada època històrica.
15. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
16. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets.
17. Identificar i reunir críticament la bibliografia bàsica que ha conformat el camp d'estudi.
18. Identificar i ubicar críticament en la seva època històrica les diferents tipologies musicals.
19. Identificar les propietats estilístiques de cada període històric.
20. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
21. Integrar els coneixements adquirits en l'elaboració de textos sintètics i expositius adequats a l'àmbit comunicatiu acadèmic i d'especialització.
22. Integrar les noves tendències en la creació musical a l'evolució històrica general i observar-ne la incardinació en el panorama sociopolític en què s'emmarquen.
23. Interpretar els textos teòrics més importants de cada època.
24. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
25. Reconèixer en la praxi musical els elements de diverses cultures i de diferents èpoques històriques.
26. Relacionar els canvis tecnològics i científics de cada època amb la creació i la recepció de la música.
27. Resoldre problemes d'indole metodològica en l'àmbit de la musicologia.
28. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
29. Utilitzar el vocabulari propi de la ciència musicològica relacionat amb cada època històrica.
30. Valorar la fiabilitat de les fonts, seleccionar dades rellevants i contrastar la informació.
31. Vincular els períodes de la història de la música amb els períodes de la història de l'art, a través de les semblances i les discrepàncies.

Continguts

1. Renaixement i Manierisme: reflexions sobre conceptes i cronologia.
2. El renovellament del món antic.
3. La persistència de la tradició medieval.
4. Música i societat renaixentistes.
5. Música per a Déu.
6. Música per a l'home.
7. Ensenyar, aprendre, sonar. L'ofici de músic.

Metodologia

El rol del professor en aquesta assignatura, a banda de proporcionar la base teòrica i historiogràfica per al coneixement, comprensió i estudi de la música dels segles XV i XVI, consisteix a suscitar en els estudiants la descoberta i el coneixement crític del repertori musical d'aquella època mitjançant l'audició comentada del repertori i l'anàlisi de les respectives partitures.

La programació d'aquesta assignatura obeeix a les convencions internacionals sobre les que la comunitat científica estructura els àmbits i els límits de les respectives èpoques de la història de la música europea occidental.

L'estudiant es corresponsabilitzarà del seu procés d'aprenentatge buscant la informació complementària que sigui escaient preferentment als manuals, llibres i articles ressenyats a la Bibliografia general i a les bibliografies complementàries de cada unitat temàtica. L'alumnat disposarà d'un complet Campus Virtual amb tots els materials de classe, bibliografies i enllaços a la llista de reproducció d' Spotify i al Canal Youtube de l'assignatura. Les classes es complementen amb la lectura de textos rellevants sobre l'assignatura i la realització de qüestionaris escrits.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	35,5	1,42	7, 9, 13, 16, 19, 23, 29
Tutoria	20	0,8	7, 10, 11, 15, 27
Tipus: Supervisades			
Anàlisi de partitures	15	0,6	1, 2, 3, 8, 23, 27, 28, 29
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	33	1,32	4, 8, 9, 13, 15, 16, 18, 19, 26, 31
Lectura de bibliografia	21	0,84	4, 10, 11, 15, 16, 31

Avaluació

Es proposa un sistema d'avaluació continuada on es valoraran ponderadament les següents activitats formatives:

- La realització de qüestionaris del Campus Virtual (25% de la nota final).
- Un examen parcial on s'avaluaran la lectura i comprensió de textos i l'anàlisi de partitures (25% de la nota final).
- Dos exàmens parcials on s'avaluaran audicions i continguts teòrics (25% de la nota final cadascun d'ells).

Aclariments a l'avaluació

- En cas que la nota mitjana dels exàmens parcials sigui inferior a cinc en primera convocatòria, caldrà reavaluar els continguts suspesos a l'examen de recuperació.
- Si es suspèn la nota final en primera convocatòria per la qualificació dels qüestionaris del Campus Virtual, caldrà reavaluar aquestes activitats (enteses com un sol bloc) a l'examen de recuperació. Les activitats de classe no són recuperables.
- En cap cas es podrà aprovar l'assignatura amb el global dels exàmens parcials suspès. Si la nota final en segona convocatòria fos superior a cinc (5) per la qualificació dels qüestionaris sent la nota mitjana dels exàmens inferior a aquesta xifra, es suspendrà l'assignatura amb una nota final de quatre (4).
- Per poder accedir a l'examen de recuperació s'haurà d'haver realitzat tots els exàmens parcials obtenint-ne una nota mitjana mínima de tres (3). També s'hauran d'haver complimentat, com a mínim, la meitat dels qüestionaris del Campus Virtual. No s'estableix nota mitjana mínima per a aquestes darreres activitats. En cas de confinament, aquests percentatges poden ser modificats.
- El dia i l'hora de la revisió dels exàmens seran comunicats a través del calendari del Campus Virtual de l'assignatura.
- A l'examen de recuperació es reavaluaran únicament els continguts suspesos i no es podrà obtenir una nota superior a sis (6).
- No s'acceptaran treballs o exercicis extraordinaris per a compensar el suspens o la no realització de les activitats proposades en el temps i la forma establerts.
- Tampoc es realitzaran exàmens individuals fora del dia i l'hora establerts per al conjunt del grup-classe, llevat de casos de força major degudament justificats.
- Quan no s'hagi lliurat cap exercici, qüestionari o examen, es consignarà a l'acta de l'assignatura "no avaluable".

Altres aclariments

- En cas de confinament total o parcial s'establirà un horari de despatx per videoconferència.
- Als exàmens, l'alumnat només podrà disposar del material imprescindible per a escriure. Apunts, llibres o telèfons mòbils hauran de ser desats dins les motxilles i no hi podrà haver res als calaixos de l'aula. En cas contrari es suspendrà l'examen amb un zero (0).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Qüestionaris del Campus Virtual	25%	21	0,84	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31
Tres exàmens parcials	25 % cadascun	4,5	0,18	2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31

Bibliografia

Manuais

- ABRAHAM, Gerald i HUGUES, Dom Anselm. (ed.). *The New Oxford History of Music*. Londres: Oxford UP, 1960.- Vol. III: *Ars Nova and The Renaissance, 1300-1540*. Vol. IV: *The Age of Humanism, 1540-1630*.
- ATLAS, Allan, *Renaissance Music. Music in Western Europe, 1400-1600*. London: Norton & Company, 1998. (Traducció castellana: *La música del Renacimiento*, Madrid: Akal, 2003)
- BROWN, Howard Mayer, *Music in the Renaissance*. N. Jersey: Englewood, 1976.
- BUSSE BERGER, Anna Maria i RODIN, Jeese (eds.), *The Cambridge History of Fifteenth-Century Music*.
- FENLON, Iain (ed.), *The Renaissance: From the 1470s to the End of the 16th Century*, Prentice Hall, 1989.
- - *Music in Medieval and Early Modern Europe*, Cambridge UP, 1981.
- GALLICO, Claudio, *La época del Humanismo y del Renacimiento*. Madrid: Turner, 1986.
- GREGORI, Josep Maria, "Renaixement i Manierisme", dins *Història Crítica de la Música Catalana*. Barcelona: Publicacions de la UAB, 2010.
- GÓMEZ MUNTANÉ, Maricarmen (ed.), *Historia de la música en España e Hispanoamérica* (vol. 2), Madrid, FCE, 2012.
- HAAR, James, (ed.), *European Music 1520 - 1640*, Woodbridge: Bodley Press, 2006.
- KNIGHTON, Tess, i FALLOWS, David, (ed.) *Companion to Medieval & Renaissance Music*, Londres:Dent, 1992.
- KREITNER, Kenneth (ed.), *Renaissance Music*, Ashgate, 2011.
- PERKINS, Leeman, *Music in the Age of the Renaissance*. New York: Norton, 1999.
- REESE, Gustave, *Music in the Renaissance*, Londres: Dent, 1959. (Trad. Cast.: *La música en el Renacimiento*. Madrid: Alianza Editorial, 1988).
- STROHM, Reinhard, *The Rise of European Music 1380 - 1500*, Cambridge University Press, 2005.
- TARUSKIN, Richard, *Music from the Earliest Notations to the Sixteenth Century*. *Oxford History of Western Music*, Oxford UP, 2009.

Programari

No és necessari cap programari específic per a cursar aquesta assignatura.